

DEL MIQUEL PONT

DES DEL RECORD

M. Teresa Pont Pedrós

Quan ara fa un any el barri bullia amb la preparació de la festa, poc em podia imaginar que al cap de poques setmanes la vida pogués donar un tomb tan radical i, al mateix temps, tan injust.

Anar a buscar l'aigua a Sant Magí, pujar la vela, guarnir els argadells, i el carrer; l'entrada de l'aigua, el sopar...

tot això forma part de la rutina del barri. Són aquelles coses que es van fent, com una partitura escrita en què els músics, en aquest cas els veïns del barri, van interpretant, en més o menys mesura, en funció de l'instrument que toquen.

En totes aquestes activitats hi va participar d'una manera activa el Fabià, el

Foto de Sebastià Caus.

meu germà i, ja des del “palco” que suposa el balcó de casa, talment com un músic que deixa pas a les noves generacions, el meu pare, el Miquel.

Aquest any però, ni l'un ni l'altre sentiran aquest concert. Poques setmanes després de la festa, ens deixava el Fabià: massa aviat, massa jove i massa injust; tres mesos després el pare: ja malalt, sí, però encara amb ganes de viure, de fer coses, d'aportar idees... de posar el seu granet de sorra a una festa que pel fet d'haver nascut a la mateixa Plaça de Sant Magí, la portava a la sang, impregnada a la pell, amb un entusiasme i unes ganes que va saber transmetre als seus fills.

Quan s'acostava la festa i començaven els preparatius, ja de ben petita recordo

les històries que explicava de quan, en plena temporada de segar i batre, tot el barri es paralizzava per enganxar els carros i marxar cap a Sant Magí de la Brufaganya a buscar l'aigua: les hores de camí, l'arribada a les fonts, com mentre els grans omplien els càntirs d'aigua o anaven a fer el boix, els petits corrien per aquells boscos, jugaven al riu i dormien dins les soques dels roures només amb els estels com a teulada.

Més endavant, anar a la Brufaganya ja va ser cosa d'un dia. Ens despertàvem molt i molt d'hora el dia 15 i tots a la placeta, carregar cotxes i cap a les fonts; els homes a fer boix i omplir les garrafes d'aigua, les dones i la canalla a buscar espígol i preparar l'esqueixada per esmorzar; després a missa al Santuari i

cap a casa... a partir d'aquí, la partitura més o menys era la mateixa que la que havia vist ell de petit: el dia 18 la vela, i l'entrada de l'aigua, el 19 la missa al matí, el repartiment de l'aigua, dinar de festa Major, cóssos, missa de tarda i ball.

Fa 25 anys uns quants músics que feia anys que tocaven aquesta partitura, el meu pare entre ells, van decidir fer-ne una actualització i si bé la melodia era la mateixa, en van fer els arranjaments que han estat sonant fins avui, afegint melodies i músics com l'anada a la Brufaganya caminant, en bicicleta o a cavall i el sopar del dia 18 a la Plaça Major (per cert que aquestes notes ja hi havien estat però en un moment donat es van perdre pel camí) i mantenint altres fragments intactes perquè, no ens enganyem, l'essència de Sant Magí és el repartiment de l'aigua i els ruquets

En aquesta partitura, en més o menys mesura, a casa sempre hi hem estat músics actius de la mà del padrí i, sobretot del pare. Ells ens va ensenyar a estimar-la i a fer-la nostra.

Amb els anys el Fabià ajudava a guarnir els argadells, a posar la vela i, com a un dels papers principals, portant en el repartiment de l'aigua... molt orgullós

de ser ja la quarta generació de casa que ostentava aquest títol.

Malauradament ells ja no hi seran. La generació que ve darrera, tot i que encara incipient, puja amb força, i estic segura que sabrà agafar el relleu que els han deixat. I mentrestant, mentre no arribi el dia que ells siguin prou grans per agafar l'instrument, els que quedem, els que hem tingut un paper més o menys secundari, passarem a un primer pla per no deixar caure el testimoni i passar-lo als néts i als nebots que sabran (això es porta a la pell) continuar tocant la partitura per formar part d'aquesta orquestra que és la Festa de Sant Magí.

A la Festa de Sant Magí, com en una bona orquestra, no tot depèn d'un sol músic; mentre hi hagi directores d'orquestra (per sort en aquesta festa n'hi ha de bons) i els músics solistes no se'n cansin, tenim partitura per anys. Tots els músics són necessaris, els que toquen durant tota la partitura i el que només toca dues notes al final de la peça. Sé que la feina que feia el Fabià, i en menor mesura el pare, la farà algú altre sense cap problema però també vull creure que, almenys aquest primer any, l'orquestra els trobarà a faltar una miqueta.

RECORDANT EL FABIÀ I EL MIQUEL

Josep Mas Segura

Associació Amics de Sant Magí

Fabià Pont Pedrós¹ (18/6/1965 - 6/9/2014)

Vas néixer ara fa 49 anys, al vell mig del barri de Sant Magí, i això: marca! I encara més, si a casa teva en són una de les cases amb tradició i dedicació per la Festa.

Hi has participat en els diferents aspectes: collint boix i espígol, omplint les garrafes d'aigua, ajudant a guarnir el carrer amb els clàssic serrells, posant la “vela”, guarnint argadells, guarnint els animals, etc. etc. Però, on realment disfrutaves, era menant el ruquet...

Quan guarníem a casa del Bep Cisteró, la primera pregunta que li feies era: Quin és el ruquet que menaré, Bep? I el Bep li deia, a un home valent del barri, he pensat que, com que sempre vas molt acompanyat de canalla, aquest d'aquí (senyalant-ne un de la colla dels que hi havia estacats a l'estable), t'anirà de primera. Com sempre així anava, llevat d'alguna vegada, com és natural...

Aquest últim sant Magí ja no et vas sentir valent per anar a fer boix, però si que vas participar de la Festa, vas acompanyar el Domènec que duia amb el furgó el material per l'esmorzar, on també hi vas col·laborar en la seva preparació, fins que et vas sentir cansat... El mateix dia 15, havent dinat, ja esperaves el Domènec, davant del magatzem del Mora, per ajudar-lo a guarnir els nou argadells que actualment es guarneixen al barri de les dotze càrregues que formen la comitiva... Després els serrells... *Avui aquest matí, juntament amb l'ofrena floral que et feia el Domènec, t'hi ha posat el fil ferro que feieu servir per guarnir els argadells...*

Vas voler participar a l'Entrada de l'Aigua, però a mitja costa de la carretera de Rocafort, vas haver de pujar al cotxe... per tornar agafar el ramal a la placeta de l'Estació i fer tot el recorregut de l'Entrada de l'Aigua... Ja paties per si l'endemà podries participar del Repartiment i et vam dir: tu ves fent! Quan vulguis reposar, ho dius i algú et substituirà l'estona que calgui. I així ho vam fer. Vam procurar estalviar-te la costa de la Barbacana, fent que t'incorporessis davant de les

¹ Escrit llegit el dia dels seu enterrament a l'església Parroquial de Santa Maria de Cervera.

Escoles. Quan vas dir que et trobaves cansat, vas pujar al cotxe que dóna suport als repartidors. Participant plenament de la Festa, potser no com t'hauria agradat, però hi eres!

Vull ressaltar la voluntat que tenia per la Festa! La sentia! Li agradava! L'estimava! Segurament que per això i per la seva especial forma de ser, sempre era la càrrega que anava més acompanyada de canalla...

Gràcies per tot Fabià!

Per la Festa de l'any vinent, hi haurà una sentida "càrrega de dol", tal com tu vas menar, emocionat, pel teu germà Miquel!

Apreciada família, us acompanyem en el sentiment! Descansa en Pau, Fabià!

Miquel Pont Farré (25/09/1936 - 18/11/2014)

Durant molts anys has estat un ferm impulsor, defensor i propagador de la Festa de Sant Magí.

Sense la teva iniciativa, de ben segur que la celebració del segon centenari de la Capella de sant Magí l'any 1990, no s'hauria produït.

Amb motiu d'aquesta efemèride, vas promoure l'edició del llibre *Espígol, recull de poemes, d'Emili Rabell Riera*, ben assessorat per la Roser Font i pel Ramon Turull i prologat per Josep M. Razquin. Vas editar un llibret de la Festa, que s'ha convertit en el primer número de la col·lecció *Quaderns Barri de Sant Magí*. Teva va ser la idea que aquests llibrets eren un marc ideal per explicar les vivències de la pagesia, amb tant d'èxit que la recopilació dels teus articles ha servit per editar tres llibres: *Les feines de la vella pagesia*, *Calendari dels vells oficis i Vocabulari del Pagès*. També teva va ser la idea de fer una trobada de ceriverins en un dinar de germanor al Parc Mas Duran, transformada aquesta trobada amb l'actual Sopar a la plaça Major el dia 18 d'agost, després de l'Entrada de l'Aigua.

Per aconseguir els objectius sabies moure't per tot arreu i no tenies mandra de fer els viatges que calgués i on calgués. Tot per la teva estimada Festa!

La vida t'ha fet passar per unes circumstàncies difícils, la pèrdua de dos fills costa assumir-la. La teva salut se'n va ressentir molt per la pèrdua del Miquel, tan jove! Tan sobtat! Ho vas haver

d'acceptar, però no ho vas poder pair mai!
I ja només et faltava haver d'assumir la
pèrdua del Fabià...

Ens ha quedat un escrit pendent pel

Quadern... Mentre preparàvem l'edició del Quadern de l'any passat, em deies mirant el cartell que feia referència als gegants, per motiu de ser Cervera Ciutat Gegantera 2014, que el que calia era fer un homenatge als veritables gegants de Cervera, la gent del camp que ha sabut cultivar aquesta dura terra... als que van decidir la construcció del Sindicat... Et lamentaves que ni les mans, ni la vista t'acompanyaven per fer l'escrit i moltes vegades, em deies, que també el cap et feia alguna mala passada. Quan marxava de casa teva la Carme em deia: vol, però no pot!

Trobem a faltar el teu particular punt de vista! Sempre sabies donar el tomb i veure les coses des d'una altra perspectiva!

Aquest any la família Pont-Pedròs, guarnirà una excepcional càrrega de dol. Em sembla que potser mai s'haurà guarnit per dos difunts el mateix any i de la mateixa família!

Descansa en pau apreciat Miquel!

EN RECORD DEL MIQUEL PONT I ELS NOMS DE LES COSES

Max Turull Rubinat

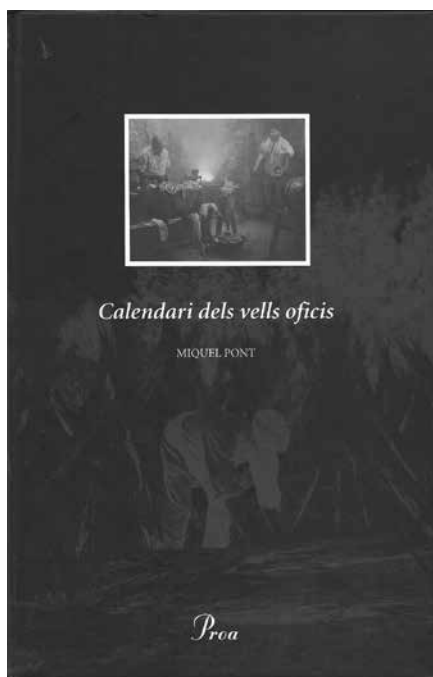
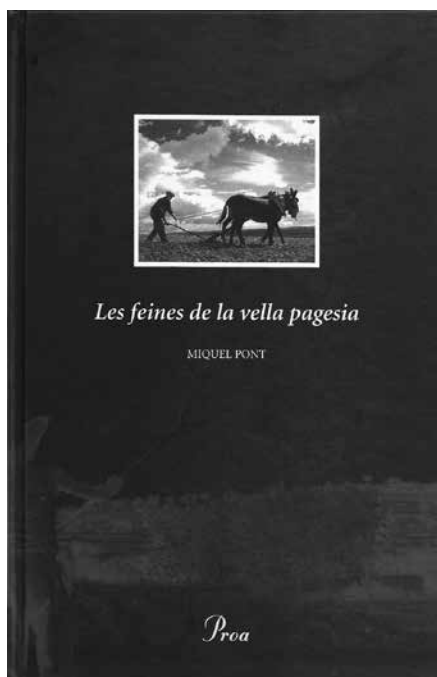
Del Miquel Pont Farré se'n podrien recordar aspectes diferents de la seva vida i la seva activitat. Però el que més recordo d'ell, ara, és el pagès que era i l'orgull de ser-ho. I la seva implicació amb el barri i la festa de Sant Magí.

Arran d'alguns dels articles que va publicar als *Quaderns Barri de Sant Magí*, alguns, entre els que em compto, el vam animar de debò a replegar tots els textos i donar-los forma de llibre, potser des del CMC. Però aquí hi va haver la intervenció providencial de l'Isidor Cònsul, que en aquell moment era director editorial de Proa. Ell va creure des del primer moment en la idea i la va fer seva. La va dur a Proa i amb els mitjans i els professionals de la casa editorial van convertir el text original de Miquel Pont en un producte extraordinari: *Les feines de la vella pagesia* (Proa, 2000). No era pas fàcil, perquè calia mantenir la frescor de les expressions i les paraules genuïnes, i alhora fer un text normatiu i entenedor. Determinar on acabava la norma i començava el patrimoni lingüístic era quelcom crucial i delicat, i recordo que

també hi va intervenir mon germà Albert com especialista en dialectologia.

El llibre que van parir entre el Miquel i l'Isidor tenia un munt d'encerts, des del contingut a la producció material, passant pel to i per les il·lustracions. El Miquel va estar molt content amb el llibre i els que vam veure com es coïa també. A la revista *Segarra* en vaig publicar les oportunes recensions i en aquelles pàgines ja senyalava perquè era tan important des del punt de vista de la preservació del nostre patrimoni històric i cultural. El llibre, a banda de tot, va ser un èxit editorial, i sortia a la llista de *La Vanguardia* dels llibres més venuts.

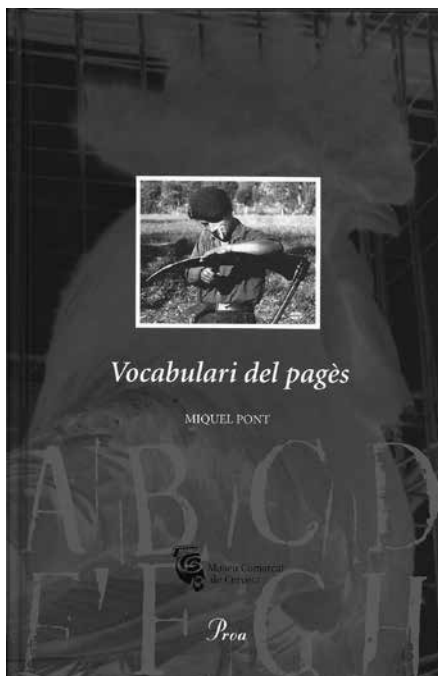
El Miquel es va animar, com és natural, i a aquesta primera obra en van seguir dues més: *Calendari dels vells oficis* (Proa, 2002) i *Vocabulari del pagès* (Proa, 2005). Les tres obres van formar una trilogia que es venia amb un estoig amb el nom comú de *Trilogia de la vida pagesa* (Proa, 2005). Aquestes publicacions, importants, interessants i exitoses, li van desencadenar la gana editorial, i en volia més. Però lluny de ser una dèria estèril

i malaltissa, el Miquel Pont tenia com un sentit o un instint per proposar de publicar material que tenia interès. Es així com vam publicar algun dossier a *Segarra* sobre el Sindicat, amb material inèdit, i, sobre tot, ja aquests últims anys, un extens article sobre l'estraperlo a la Segarra entre 1934 i 1951 aparegut a *Miscel·lània Cerverina 22* (2012-2013), en que la participació de la seva filla Teresa va resultar essencial, fent de pont, mai més ben dit, entre els records del pare i l'escriptura historiogràfica. Per tant, el Miquel, jugant jugant i sense haver-ho pas previst quan feia de pagès, ens ha deixat una bona producció editorial, molt més important del que ell es pensava.

Particularment hi tenia una conversa pendent. A la festa del barri de l'any

passat, en mig del bullici de l'arribada dels ruquets, li vaig preguntar si un dia podríem quedar perquè m'expliquéss els noms de les parcel·les de terres. Hi havia molt xivarri, ja ho sabeu, i no ens vam entendre, perquè dos dies després ja em trucava dient-me tot de noms de roques i pedres (de terra). Jo em referia al nom específic que rebien les diferents formes de finques o de parcel·les, que si un tros, que si una feixa, que si una fondalada, etc... Perquè jo intuïa, o sabia de manera indirecta, que tota la terra que veia quan anar a caminar bé devia tenir un nom específic, concret i desconegut; un nom que, com era evident, estava a punt de desaparèixer. És trist passejar i no disposar dels noms per dir les coses. Una botànica em podrà dir els noms,

més aviat científics, de les plantes, les herbes i les flors; però qui ens recordarà els noms de la terra? Com deia, passejava cap a mas Suau i em sentia mutilat en allò tan essencial com és disposar d'un nom per designar les coses. Desfet al malentès, vam quedar amb el Miquel i amb la Teresa que un dia el passaria a buscar per casa i amb cotxe recorreríem camins mentre ell aniria dient com es deien els diferents tipus de parcel·les. M'imaginava anant fent fotografies de paisatges i anant apuntat noms vinculats a cada fotografia. Més d'un dia havia pensat de trucar-lo, un dissabte a la tarda o un diumenge al matí, però sempre em semblava que era precipitat avisar-lo amb tan poca antelació. Ens va deixar i va quedar aquesta conversa pendent.

AMIC

M. Teresa Salat

Quan un amic se'n va, queda el silenci. No hi ha paraules per expressar el sentiment de la seva absència. Aquest silenci que tot ho envolta ens retrau fins al més endins del nostre ésser. És llavors quan d'aquest interior comencen a aflorar els records dels moments viscuts conjuntament i s'acumulen una sèrie de fets, de paraules o d'expressions que vam compartir

El Miquel Pont era un home de la terra, en el sentit més profund d'aquesta afirmació. La va conrear, és cert, però no amb l'obligació de qui no té cap altra sortida en la vida, sinó acaronant-la i estimant-la, i enllaçat amb aquest sentiment estimava el seu entorn, el seu barri i la seva ciutat.

Quan amb un grup de "ferits per la Història de Cervera", vam pujar per primera vegada a fer la descoberta de les golfes de l'antiga biblioteca del carrer Major, ell s'hi va apuntar el primer. Ell, que no havia estudiat mai Història, però que sabia com s'havia conformat la dels ciutadans de Cervera, hi estava realment interessat. Després va ser el

Miquel qui ens va portar als baixos de la casa Solsona i ens explicava -perquè tots aquells que teníem un títol universitari no en teníem ni idea- per a què servien els diferents estris que hi havia, i la utilitat d'aquells grans bocois/cubs, i com s'arranjaven els animals en aquesta casa que si bé era noble, basava la seva riquesa en l'explotació agrícola. Ens va portar a Riber, a la casa Alió, i ens va fer de guia per les habitacions dels senyors i també per les quadres dels animals

La seva manera d'explicar les coses era entenedora i amena i, conscient d'aquest valor seu, va anar escrivint la forma de viure *el* camp (no *en* el camp) d'uns anys que ell situava en la seva infantesa, però que es creuaven amb els afanys viscuts pel seu pare i l'avi. Després, va creure's en l'obligació d'explicar els altres oficis d'aquest principi de segle XX que ja ningú recordava i que es perdrien per sempre més; no ho va fer fiant-se d'allò que ell coneixia, sinó buscant la informació per veu de qui li ho podria explicar millor. El meu pare li va descriure com el seu avi va arribar a Cervera per fer d'espardenyer

Joan Salat, agraint la fotografia que l'hi ha entregat el Miquel.

amb la seva esposa que era cloedora. És bonic llegir com es treballaven les espartenyas en les pàgines del seu llibre.

No es conformava amb anar fent... anar passant... Ell volia que tot funcionés per salvar allò que encara era salvable de les tradicions, però sobretot de la seva estimada ciutat i del barri de S. Magí, per això recolzava amb força l'Ajuntament o s'enfrontava amb l'alcalde i els regidors quan no veien clares les seves propostes.

Amb tot, la seva dèria era el Sindicat, i va treballar amb tota la intensitat que els medis de què disposava li permetien, perquè es pogués tornar a aixecar. No entenia que una institució que va ser la salvació econòmica de la comarca pogués desaparèixer per interessos aliens als pagesos. Quan ja tot estava perdut,

d'entre les runes va anar recollint papers que guardava junt amb altres que ja tenia. Estava fent un arxiu sobre la Farinera per tal que aquells que sabien més d'Història algun dia en podessin escriure un relat verídic.

Haviem parlat de moltes coses i cada vegada que venia per casa em deia. *Nena, l'any que ve, et podaré jo aquests arbres, pitjor no t'ho podien haver fet.* Mai va arribar aquest any que ve, perquè no coincidíem en el moment propici. Un dia em diu, *Els del S. Magí hem anat al Poble Espanyol per trobar un càntir de veritat, de vidre bufat, per regalar-li al teu pare. Ja veuràs com li agradarà.* I el papa va penjar la fotografia on es veu ell bevent a galet d'aquest càntir en el lloc on li agradava cosir a la mama i per tant, on passaven llargues estones junts. Però allò

que em va entendre més va ser veure'l en el cementiri amb llàgrimes als ulls oferint-me un petit ram de romaní florit que havia anat a buscar aquell mateix matí al camp. D'entre tot aquell munt de flors que acompanyaven el fèretre del papa, va ser l'únic pomell que vaig posar damunt la seva caixa, abans que quedés tapiada per sempre.

No vaig poder acompanyar-lo en el seu darrer camí. Estava molt lluny de Cervera. És dolorosa la separació, però ell necessitava aquest descans. La seva ànima no podia més i va vèncer al seu cos desgavellat.

Bon viatge per als guerrers que al seu poble són fidels. (Itaca- K. Kavafis)